

RENOVACIÓ

Setmanari Nacionalista Republicà

Any II.—TARRAGONA, 18 janer de 1914.—Núm. 28.

L'ESTATUT DE LA MANCOMUNITAT

Els sotscrits, representants de les Diputacions de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona, reunits amb arreglo a lo disposat en el R. D. de 18 de desembre de 1913, per a formular el projecte d'Estatut de la Mancomunitat Catalana, acordada en principi per les Diputacions representades, en les seves reunions de 20 de desembre, 22 i 23 del mateix mes respectivament, hem estudiat el caràcter dels acords que devíem proposar i els problemes de organització que planteja dit Estatut i amb plena i clara consciència de nostra responsabilitat davant de nostres representats, aixís com davant dels ciutadans de temps veniders, proposem a l'Assamblea les bases més abax continuades.

Dintre de la modesta esfera administrativa provincial que el R. D. indicat senyala a les Mancomunitats, l'Estatut a formular vé a ser la llei fonamental equivalent a lo que en els organismes de vida política autònoma, com els estatus de les monarquies o de les repúbliques federals és la Constitució, amb la circumstancia digna de ser notada i aplaudida que en virtut de l'esmentat R. D., dintre de les limitacions que fixa, la Mancomunitat queda en llibertat de donar-se la Constitució administrativa que vulgui, la que respongui millor a les seves tradicions, a les seves necessitats i als ideals de nostre poble.

Estem, doncs, cridats a redactar la nostra llei fonamental, el nostre Estatut; construim no precisament per nosaltres, sinó també per als que vindran després de nosaltres. Aquest caràcter fonamental de l'Estatut a formular imposa la eliminació de tot lo reglamentari, de tot lo transitori i variable. No hem d'escriure un Estatut minucios que tingui la pretensió de subjectar la vida de la Mancomunitat a quadres invariables, rígids, sense flexibilitat, sense marge per a les noves necessitats o els nous estats sentimentals de la opinió popular o les noves forces despertadas. Com en les lleis orgàniques, no s'ha de incloure més que lo més permanent, lo de major estabilitat, les parets mestres del recinte en que puguin trobar satisfacció complerta, adequada als seus sentiments, als seus gustos i fins als seus prejudicis, no sols els homes que avui constituim aquesta Mancomunitat, sinó els que després de nosaltres vinguin a integrar-la i regir-la.

Aquest criteri és el que informa l'articulat.

Es consigna en l'article primer l'acord de unir-se indefinidament les províncies de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona, per a constituir la Mancomunitat catalana.

L'article segon senyala la competència de la Mancomunitat. Proposem la màxima competència que el reial decret autorisa, això és, tota la que la legislació provincial vigent senyala a les Diputacions. Tots els serveis que les Diputacions puguin establir, totes les funcions que les Diputacions puguin realitzar, volem que pugui establir-les i realitzar-les la nostra Mancomunitat. Les Diputacions es reserven serveis, naturalment, però traspassen a la Mancomunitat alguns dels que tenen establerts, com els serveis de construcció de camins i carreteres i el de hospitalització de dementes. I conseqüents amb el criteri de flexibilitat que més amunt indiquem, dei-

xem el camí obert per a incorporar a la Mancomunitat altres serveis dels que avui entenen les Diputacions que han de reservar-se per si el dia de demà les Diputacions venideres entenguessin que n'han de incorporar algún o alguns a la Mancomunitat.

Després de les funcions, els medis per a exercir-les (article tercer). De la eficàcia d'aquests medis depèn que la Mancomunitat sigui un nom o una realitat esplendorosa. Tots els medis, per tant, ens semblarien poc per assegurar la seva febrilitat renovadora. Per això volem que tingui tots els que el reial decret autorisa i si més n'autorisés més n'hi atribuïrem, amb més motiu tenint en compte que alguns d'ells són en realitat il·lusoris.

L'objecte de l'article quart és la organització de la Mancomunitat. El reial decret instaurador de les Mancomunitats provincials, estableix ja que la representació de la Mancomunitat sigui unipersonal i no colegiada, que hi hagi una Assamblea o Junta general de diputats de les Diputacions mancomunades i que existeixi un Consell permanent. En quant a la composició de l'Assamblea entenem que sols procedeix una disposició imperativa i és que la formin tots els diputats provincials qualsevulla que sigui el càrrec que desempenyin en sa Diputació; i respecte de sa competència senyalem aquelles funcions de les quals no's poden despendre baix cap concepte.

La representació de la Mancomunitat, segons el R. D., correspon, seguint les tradicions de les Diputacions provincials actuals, al president de la Mancomunitat que proposem sigui president de l'Assamblea i del Consell permanent.

La reglamentació del Consell permanent planteja varis problemes. El primer és el de la seva composició. La homogeneïtat és llei general universalment aplicada a la formació dels organismes governats, consegüentment a la gran norma democràtica de que la representació correspon a tots els ciutadans i el govern a la majoria. A part de que governar consisteix en aplicar una orientació, un criteri de govern i d'administració; i per lo tant ha d'haver-hi unitat de criteri entre els homes que governin o administrin, amb tot i l'universalitat d'aquesta pràctica i la evidència d'aquests principis, proposem, per a la formació de l'òrgan de govern de la Mancomunitat, la representació de les minories, aixís per respondre a les tradicions de poble lliure que ha sigut sempre la nostra Catalunya, com per creure que els inconvenients d'aquesta falta d'homogeneïtat poden quedar compensades amb les ventatges d'una fiscalització operada en tots els moments i en tots els òrgans de la Mancomunitat, i sobre tot, per la associació i solidaritat amb l'obra de la Mancomunitat de totes les grans forces polítiques de Catalunya.

En la forma d'elecció, además de la representació de la minoria, hem procurat la manera d'assegurar a totes les províncies mancomunades la representació dintre del Consell. I seguint el mateix criteri aplicat en totes les bases, consegüent al seu caràcter d'estatut permanent o constitucional, no hem volgut imposar una norma fixa, invariable, sinó que dintre del mínimum imperatiu, infranquejable, de tenir en ella representació cada una de les províncies, deixem a

l'Assamblea, composta de 36 diputats de Barcelona, 20 de Girona, 20 de Lleida i 20 de Tarragona, la facultat d'acomodar aquesta representació als sentiments que en el moment d'adoptar aquesta determinació imperin.

L'article quint i últim està destinat a prevenir el cas de que una província vulgui separar-se de la Mancomunitat. Les úniques limitacions imposades són les que van encaminades a assegurar que la voluntat de separar-se és ferma i persistent, que respon no a nirviositats momentànies, sinó a una veritable i reflexiva i conscient voluntat de la Corporació provincial i dels ciutadans als qui aqueixa Corporació provincial representi. Per això s'obliga a que mediïn dos acords i que un d'ells es prengui després de consultar al Cos electoral.

Els demés requisits són imposats per la garantia dels interessos dels contractants amb la Mancomunitat i de l'Estat, que desitgem li delegui una part dels seus serveis.

Per tot lo qual proposem el següent Estatut:

Article I. Les províncies de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona, acullint-se al R. D. de 18 de desembre de 1913 s'uneixen indefinidament per a constituir la Mancomunitat catalana, que's regirà per les disposicions dels articles següents:

Article II. Seràn de competència de la Mancomunitat tots els serveis i totes les funcions que la Legislació provincial vigent permet establir i exercitar a les Diputacions provincials i que les Diputacions esmentades no hagin establert o utilitzat fins al present.

Aiximateix seràn de competència de la Mancomunitat, i són per lo tant traspassats a la mateixa, els següents serveis de les diputacions mancomunades.

Primer. Construcció de carreteres dels actuals plànols provincials, i dels camins veinals dels diferents plànols provincials que vagin a integrar el plan que formulii la Mancomunitat per acord de la mateixa.

Segon. Conservació de carreteres provincials construïdes i que en lo successiu es construeixin. La Mancomunitat s'anirà encarregant de la seva conservació a mida que s'extingeixin els contractes que regeixin al constituir-se la Mancomunitat, a partir de la data que els organismes corresponents de la Mancomunitat senyalin.

Tercer. Conservació dels camins veinals construïts i que en lo successiu construeixin les Diputacions i la conservació dels quals corri a càrrec de les mateixes.

Quart. Hospitalització dels dementes pobres, respectant els contractes existents, i indemnitzant els interessos creats en el cas de que'ls lesionés una nova organització d'aquest servei.

Quint. També correspondrà a la Mancomunitat els drets i ventatges que la legislació, actualment o en lo successiu, atribueixi a les Diputacions, en lo referent a la concessió, construcció i explotació de ferrocarrils.

Sisé. Els serveis que amb posteritat a la constitució de la Mancomunitat acordin traspassar an aquesta una o més Diputacions i sien acceptats per la junta general de la mateixa. Aquests acords de la junta com tots els que impliquin modificació del present Estatut, han de ser ratificats per les Diputacions.

Article III. La Mancomunitat nodrirà el seu presupost d'ingresos amb els recursos i arbitris que autoritza el Reial Decret de 18 de desembre de 1913, i d'un modo especial amb els següents:

Primer. Donatius que les Diputacions mancomunades votaran anyalment amb destí a la Mancomunitat.

Segón. Consignacions dels presupostos provincials afectes a serveis i funcions que les Diputacions hagin traspassat a la Mancomunitat.

Tercer. El tant per cent sobre les quotes que'ls municipis paguin al Tresor per consums i contribucions directes, que les Diputacions mancomunades no tinguin necessitat d'imposar o utilitzar per a cubrir les atencions dels seus presupostos, podrà cobrar-lo directament la Mancomunitat utilitzant els mateixos recursos legals de que disposen les Diputacions.

Article quart. La Mancomunitat estarà representada pel president i governada per una Junta o Assambla deliberant i un Consell permanent.

Formaran part de l'Assambla tots els diputats provincials de les províncies mancomunades qualsevol que sigui el càrrec que dintre de la respectiva Diputació desempenyin.

Presidirà l'Assambla de Mancomunitat el diputat que la mateixa hagi designat al constituir-se. El president de l'Assambla ho serà aiximateix del Consell permanent. El president tindrà totes les atribucions necessaries per a dirigir els debats, fixar l'ordre dels mateixos i garantir la dignitat i els drets de l'Assambla i de tots els seus membres. Aiximateix l'Assambla elegirà 4 vis-presidents i 4 diputats secretaris.

Seràn funcions privatives de l'Assambla l'aprovació dels presupostos, de les transferències de crèdit de les enagenacions de bens immobles, de l'adquisició d'immobles quan no sigui com execució d'obres públiques i d'acords de altra índole de l'Assambla, dels comptes de liquidació dels presupostos, dels plans generals d'obres públiques, aixís com la creació i supressió d'establiments de beneficència i ensenyança.

L'Assambla se reunirà dues vegades a l'any, en el mes de maig i en el mes de novembre. Les sessions se celebraran en dies successius no festius, a l'hora i en el lloc previament senyalats en la convocatòria, qualsevol que sigui el nombre de diputats assistents.

S'abonaràn als diputats els gastos de viatge que hagin de fer per assistir a les sessions de l'Assambla.

En qualsevol altre temps l'Assambla podrà reunir-se en sessió extraordinària per acord del Consell o a petició de la tercera part dels diputats. Haurà de convocar el Consell amb quinze dies al menys d'anticipació. Podrà pendre acords qualsevol que sigui el nombre d'assistents i no podrà tractar més que dels objectes de caràcter extraordinari que constin concretament expressats en la convocatòria.

El Consell permanent, estarà format pel president elegit per l'Assambla al constituir-se i per vuit vocals designats per l'Assambla en votació en la qual, cada diputat, podrà votar cinc noms, resultant elegit, en primer terme, el diputat de cada província que hagi obtingut major número de vots en relació amb els altres diputats de la mateixa província, i després, indistintament, el diputat o els diputats que hagin obtingut major votació.

Al constituir-se per primera vegada el Consell se consideraran elegits els dos diputats de cada província que hagin obtingut major número de vots.

Correspondrà al Consell permanent, fer complir els acords presos per l'Assambla dintre de la seva competència; regir, ordenar, i vigilar l'aplicació dels presupostos; dirigir i reglamentar l'execució i funcionament de tots els serveis de la Mancomunitat; formar els projectes de presupostos ordinaris o extraordinaris, els plans generals d'obres i tots els demés projectes d'acord sobre els quals hagi de deliberar l'Assambla; formular el Reglament que ha de regir son funcionament i el de les oficines i serveis a les seves ordres; el Consell podrà adjuntar-se temporalment, sigui per a posar-les al davant dels principals grupus de serveis, sigui per a constituir Juntes i comissions assessores, les persones de senyalada competència per a les funcions de que's tracti, siguin o no membres de l'Assambla.

Quan hi hagi dues o més vacants se reunirà Assambla extraordinària per a proveir-les.

Els acords del Consell són executius. El president i els elegits per a formar part del Consell ho seràn per quatre anys, cessant abans d'aquest ter-

me si a l'acabar el manament de diputat provincial no han sigut reelegits en la renovació biennal corresponent. Aquests càrrecs seràn retribuïts.

El president, apart de les funcions i drets que com a membre del Consell li corresponen, tindrà la representació del Consell i de l'Assambla, i, per lo tant, de la Mancomunitat en tots els actes i contractes; comunicarà i executarà els acords del Consell; exercirà l'ordenació de pagaments, i convocarà i presidirà les sessions del Consell i de l'Assambla.

Article quint. Per a separar-se de la Mancomunitat una província serà precís que ho acordi la Diputació corresponent en dues sessions extraordinàries convocades amb aquest exclusiu objecte, amb un interval d'un any d'una a l'altra, i celebrada la segona després d'una renovació biennal de les Diputacions. Aquest acord deurà ser aprovat pel Consell de ministres mentres la Mancomunitat sols regeixi serveis de les Diputacions; quan regeixi serveis delegats per l'Estat serà necessaria l'aprovació de les Corts.

La província que se separi quedarà, no obstant, obligada a contribuir fins a la seva amortització al sevei d'interessos i amortització dels emprèstits i demés deutes existents a l'efectuar-se la separació i en la proporció mateixa amb que contribuïa a nodrir el presupost de la Mancomunitat durant l'últim any en que hagi format part d'ella; conservant la Mancomunitat, fins que aquesta condició quedi totalment complida, les mateixes facultats per a fer efectiva aquesta obligació que tindrà si l'esmentada província continués formant part de la Mancomunitat.

Disposició transitoria

A fi de que al constituir-se la Mancomunitat disposi ja d'una quantitat per atendre als primers gastos del seu funcionament a base de la qual pugui formar son primer presupost, les Diputacions mancomunades votaran dintre els quinze dies següents a l'aprovació d'aquest Estatut, un donatiu proporcionat als medis de ca Diputació disposi.

* * *

Un article violent i uns comentaris

Amb motiu de lo succeït en l'Assambla de Diputats provincials on s'aprobà l'Estatut de la Mancomunitat Catalana, el diari de Madrid, *A B C*, un dels que passa per més sensats i amb major simpatia ha tractat fins avui les aspiracions regionals, ha publicat un article violentíssim contra la llengua catalana.

No podem resistir la temptació de reproduir-lo i fer-hi alguns comentaris.

Heu-se'l aquí:

«Verdades políticas

El idioma y las Mancomunidades

«Como incidente digno de notarse citaremos el hecho de que estando el Sr. Olesa en el uso de la palabra, en nombre de la provincia y hablando en castellano, un momento en que el gobernador abandonó su sitio, lo hizo en catalán, con aplauso de los presentes, y al ocupar de nuevo su puesto el Sr. Andrade se lo manifestó, entendiendo no lo había de tomar a mal, a lo que contestó el presidente que hubiera sido un placer que continuara hablando en catalán.

«En nombre propio y del Gobierno dió el Sr. Andrade las gracias por las deferencias con él tenidas, y acabó diciendo que si otra vez tiene el honor de presidir una reunión de catalanes, sabrá hablar en catalán.»

(De *El Diario de Barcelona*.)

Somos partidarios de las mancomunidades y por cuantos medios han estado a nuestro alcance las hemos defendido y aplaudido. Dentro de nuestra esfera y de nuestros medios, Cataluña nos tendrá constantemente a su lado para defender este legítimo triunfo de sus aspiraciones regionales. Lo que no podemos aplaudir es lo sucedido en la primera reunión de las cuatro Diputaciones a que se refieren las anteriores líneas de *El Diario de Barcelona*.

Los aplausos tributados al Sr. Olesa por expresarse en catalán los estimamos inoportunos y pro-

vocadores, como estimamos verdaderamente punibles las palabras del gobernador, Sr. Andrade, que en aquel momento se olvidó de que representaba oficialmente al Estado español, que tiene en el castellano su idioma oficial, orgullo de la raza. Estamos seguros de que las palabras que tanto aplaudieron los catalanes no las aplaudirán las 45 restantes provincias españolas.

La universalidad de la vida moderna va igualando a los pueblos y acomodándolos al tipo general de un patrón único; todo va siendo en ellos parecido y común; civilización, costumbres, ideales, aspiraciones y creencias; lo único que verdaderamente los separa es el idioma; la lengua patria es la única valla infranqueable que se interpone todavía entre las naciones con mayor fuerza y más seguridad que la línea convencional de las fronteras. Siempre es el idioma el que primero nos advierte cuando salimos de la Patria que en otra somos extranjeros.

Y por lo mismo que es separación y divisoria, es también lazo de unión y de amor entre los pueblos que de él se sirven. Todas las gestiones que estamos realizando para llegar a un abrazo de fraternidad con las Repúblicas americanas están basadas en el idioma; sin él no existirían. Sería lamentable que en estos momentos en que tan afanosos vivimos para estrechar estos lazos de fraternidad se permitiera que en una de las regiones más importantes de España, se hablara un idioma distinto del nacional para que cuando los demás españoles fuesen a Cataluña pudieran sospechar que se hallaban en país extranjero.

Esto es absurdo, esto no puede ser, y los Poderes públicos deben cuidar de que no sea, en bien de la unión intelectual y moral de España.

De estar en nuestra mano hacer las leyes, incluiríamos en una un precepto que dispusiera que todo ciudadano que no supiera hablar en castellano dejaría de ser español.»

I ara, comentem.

Inoportuns i provocadors estima *A B C* els aplaudiments dels diputats al seu company Sr. Olesa, per haver-se expressat en català. El diputat tortosí se trobava entre catalans, davant la representació tota de Catalunya i en el moment que aquesta, en forma més o menys migrada, recobrava la seva personalitat. Mai, doncs, s'havia presentat una ocasió més oportuna d'usar el nostre idioma i així ho entengué el governador de Barcelona que no representava a l'Estat espanyol, com diu *A B C*, sinó al govern central de l'Estat espanyol, que es cosa bastant distinta.

L'Estat espanyol necessitarà estar representat oficialment en una reunió d'autoritats estrangeres, no pas en una reunió d'autoritats espanyoles. Si'l governador de Barcelona en la primera Assambla de la Mancomunitat representava a l'Estat espanyol, amb igual dret que ell el representaven tots els diputats. A no ésser que pel fet d'ésser catalans o de parlar en català, els diputats perdessin la seva condició d'espanyols. De lo qual vindria a deduir-se que lo únic inoportú i provocador i fins punible davant la llei i'l sentit comú, serien les teoríes que's desprenen de les afirmacions del diari madrileny.

A B C diu que lo únic que separa als pobles es l'idioma, i per lo mateix, que aquest es separació i divisoria, es també llaç d'unió i d'amor entre'ls pobles que d'ell se serveixen. Mal informat està l'esmentat periòdic de l'història d'Espanya, al menys en lo que fa referència a l'època contemporània. Cap intent de separació hi ha hagut a Espanya per part de Basconia, Galicia, Valencia, Mallorca i Catalunya, malgrat que en totes aquestes regions, que son veritables nacionalitats, se parli un llenguatge ben diferent del de Castella. En cambi'l parlar el castellà, no ha sigut motiu prou poderós per a impedir que, separessin per sempre de l'Estat espanyol les nacions del Centre i Sud d'Amèrica, i, en els nostres dies, Cuba i Filipines...

Lamentable seria per *A B C* que's permetés en una de les regions més importants d'Espanya parlar altra llengua que no fos el castellà, perquè quan els demés espanyols vinguessin a Catalunya, podrien sospitar si's trobaven en país estranger. Per això, d'estar a la seva mà fer les lleis, inclouria en una un precepte disposant que tot ciutadà no sapigués parlar castellà deixaria d'ésser espanyol...

L'ignorància i la petulància son prop-parentes i res té d'estrany, per lo tant, veure-les juntes. ¿Quina culpa hi tenim els catalans que hi hagi a Espanya molts ciutadans—periodistes inclusiu—que no sapiguen que no tots els espanyols parlen de la mateixa

manera? ¿I quina culpa tenim també'ls catalans, que a Madrid, al cor de Castella, vulguin dirigir l'opinió i'ls destins de l'Espanya, homes que desconeixen en absolut l'història, la topografia, la geografia i l'etnografia del país? Contra aquests sí que caldria una llei, no que'ls hi llevés la seva condició d'espanyols, sino que'ls retirés de la circulació pública.

De totes maneres l'article de l'A B C, per la seva franquesa, per la sinceritat amb que està escrit, devem agrair-lo. Ell es un bon símptoma de l'odi a Catalunya que persisteix en bona part de la premsa madrilenya. Ell es un bon avís per als qui s'han passat tan de temps volent atenuar les nostres aspiracions nacionalistes perquè a Madrid no s'alarmessin. Ell es, en fi, un bon reclam per a que Catalunya contesti dignament a la presentació dels Capitans Verdades i altres cuners que en distints districtes aspiren a lluir l'acta de diputat català, segurament per a poder dictar la llei que l'A B C reclama.

* * *

Celebrant un èxit

El President de la nostra Diputació provincial, el distingit i estimat amic en Josep Mestres Miquel, el dijous darrer va obsequiar amb un suculent àpat a la premsa tarragonina i als corresponents de la de Barcelona, per a celebrar el felís terme de la tasca d'aprovació de les Mancomunitats i com agraïment per la col·laboració que la premsa convidada hi ha prestat.

El Sr. Mestres ha estat potser massa atent amb la premsa que desde'l primer dia hem acariciat i defensat les Mancomunitats, perquè, al nostre entendre, era aquesta la nostra tasca i no hem fet res més, a l'judar a la consecució, que complir amb el deure sagrat de bons patriotes. Però se tractava d'un acte d'atenció i delicadesa d'un bon amic, al que hi varem ésser convidats galantment, i no havíem ni podíem de cap manera deixar de fer-hi acte de presència, i RENOVACIÓ va delegar a un dels seus companys per a que assistís a l'àpat.

L'acte va celebrar-se en l'Hotel d'Europa i va ésser servit amb l'esmero amb que sab fer-ho el dueny de la casa. Presidí el Sr. Mestres i estaven representats els periòdics locals *Diario de Tarragona*, *La Cruz*, *La Veu de Tarragona*, *La Reconquista*, *Tarragona Federal* i RENOVACIÓ i els de Barcelona *La Publicidad*, *La Veu de Catalunya*, *Las Noticias*, *La Vanguardia* i *El Día Gráfico*. Assistiren també a la festa els empleats de la Diputació Srs. Morera, Cereceda, Carbó i Nel-lo.

Iniciats els brindis per un dels companys, cada hu dels comensals va pronunciar unes paraules eloqüents, tenint tots frases d'agraïment pel Sr. Mestres i per l'èxit gros de la consecució de les Mancomunitats. Per a correspondre al obsequi del Sr. Mestres i com a record per la brillant cooperació que'l president de la Diputació ha prestat al procés de les Mancomunitats, acordaren els reunits regalar-li un artístic pergami amb una sentida dedicatòria. Aprofitant l'ocasió de trobar-se reunida la majoria de la premsa de Tarragona, un company llençà l'idea de constituir l'Associació de periodistes tarragonins, idea que va ésser acceptada amb entusiasme, quedant nomenada una comissió per a que dintre un breu plas redacti els Estatuts pels que deü regir-se.

Amb eloqüents paraules va glòsar els brindis el Sr. Mestres, agraint als comensals l'assistència a l'àpat i manifestant el seu entusiasme i satisfacció per l'èxit de les Mancomunitats.

L'acte va acabar-se amb la més bona harmonia i satisfets en extrém tots els concurrents, de la delicadesa i atenció del Sr. Mestres.

Va expedir-se el següent telegrama al Sr. Prat de la Riba: «Reunits en àpat germanor premsa tarragonina celebrant aprovació Mancomunitats acorden saludar efusivament promotor. — Mestres.»

* * *

Trucs

Nois, estic ensopit. Ensopit i empipat. Vosaltres ja sabèu que no estic per brocs ja fa alguns dies.

Mirèu Tarragona: *requetés*, parades Constantianes, la Canadiense, Prat alcalde...

Mirèu Espanya: Weyler, Dato, Alvarez, la rifada de Madrid, Riotinto...

Afegiu an això quatre anys de sangria rifenya que se'ns ho endú tot: fills de mare i diners, i un cop ho tinguèu tot ben garbellat, dieu-me si tinc o no raó de posar cara de tres deus.

I els babaus que vagin creyent en una redenció! Ara diuen que França, en la qüestió del Marroc, sembla disposada a llençar-nos un salvavides.

No diré que sigui mal, però devegades vé una onada i'l salvavides va en orri, i el naufrag es engolit.

Que dius, tú, de la cavalcada dels reis? Millor, home, millor, que no la tornin a fer. Perquè mirèu que hi havia un Melcior, un Gaspar i un Baltassar que semblaven descarregadors del moll... i unes carroces adornades amb canyes, banderes i nines de cartró que era una consciència pels inocents que ho contemplaven, i uns patjes que diriau que anaven a l'enterro de carnestoltes o que jugaven a *requetés*.

Senyora comissió, senyora comissió; per captar-vos les simpaties no n'hi hà prou en fer coses, sino no fer-les dolentes.

Que no's pot fer millor? Doncs deixar-ho correr, si volèu conservar la poca fé que encare queda.

Lo que si trobo haurien de repetir es la sessió de constitució del nou ajuntament.

Que bonic feia! Va descapdellar-se suaument a manera de jocs florals de Camprosa, que diria'l *Bromista*. I perquè s'hi semblés del tot, fins hi havia l'August Coca i Puncem, encarnat en els representants de la Popular, acaparant tots els primers premis i les violes.

L'únic que vá fer figa, deslluïnt per tant un xic el conjunt de l'acte, va ésser el públic, que no aplaudí, ni s'entussiasmà davant del poeta premiat, com s'acostuma en aquets casos.

Convé tenir-ho en compte per un altre vegada. Ah! la reina de la festa, tampoc se trobava en el local.

I no vull dir res més, que es tart i vol plourer.

* * *

Homenatge a Rusiñol

Una nota agradable en extrem va donar-se el di lluns a Barcelona.

Amb motiu del sorollós èxit obtingut amb l'estrena del sainet *L'homenatge* del nostre gran humorista en Santiago Rusiñol, i amb ocasió d'haver-se obert una interessant exposició de pintures en el Saló Parés, degudes al pinzell del notable autor dels Jardins d'Espanya, un nombre considerable d'artistes catalans va obsequiar amb un banquet en el Mundial Palace a tan eminent artista, gloria verdadera de les lletres i de les arts catalanes.

En l'homenatge que's va fer a Santiago Rusiñol, hi acudiren tot lo bo i millor de les personalitats catalanes, havent-hi tambe fet acte de presència el conegut poeta americà en Rubén Darío. Aquest i altres concurrents varen fer us de la paraula per a testimoniar l'afecte i l'admiració que tots tenim pel delicat autor de les *Oracions*, i l'homenatjat agrai despres les manifestacions dels que varen parlar, platicant de la seva obra literaria.

Es amb molt gust que consignem aquest acte, i Tarragona, on hi té tants amics el mestre Rusiñol, se-n alegra de tot cor de l'homenatge que se li acaba de tributar, petita cosa de lo que en realitat se mereix.

* * *

EL CANT DELS MESOS

JANER

An En Josep Carnèr.

Cor d'hivern, mes de Janer,
mes de fret i de glaçades
que mates cuques i orugues
i acogates les niuades.

Tú que tens la clau de neu
i l'alè de les ermites,
no't venjis dels pobres vells
ni malmetsis les cullites.

Que'ls mesos son una escala
de dotze blans esgraons,
i quan el primer s'estimba
cauen tots a tomballons.

BERNABÉ MARTÍ I BOFARULL.

Tarragona, Janer de 1914.

* * *

De l'Ajuntament

Una nota simpàtica. L'Ajuntament de Tarragona, per unanimitat, a proposta de la minoria republicana, ha acordat demanar al Govern l'acabament de la guerra i la derogació de la llei de jurisdiccions. La nostra ciutat que ha presenciado aquests dies grans dolors que passaven pels carrers, amb acompanyament de música o sense, s'ha associat al desig de tota Espanya, i ha donat una nova mostra de son amor als furs i llibertats civils.

Llastima que'l Sr. Ventosa deslluís una mica'l bell espectacle de la sessió fent retrets que, si no ho eren, semblaven regateigs del vot de la majoria, en nom de la qui parlava. Però en el pecat portà la penitència, puix el públic li demostrà ostensiblement el seu desagrado.

* * *

En la sessió del passat divendres se tornà a parlar de multes. El Sr. Albafull en un discurs menos llarc i pesat que l'altre dia (ja hem guanyat quelcom) defensà la proposició que havia presentat junt amb el Sr. Ventosa. La lectura que'n feu Ruiz, ens recordà allò dels *Intereses creados* i *Considerando* que...

Res de nou ens digué'l Sr. Albafull. Se limità a repetir lo de la sessió anterior, a atacar a l'Alcalde i a queixar-se amargament de com a n'ell el tracta la premsa, disfressant els plors amb rebuscades i vulgars ironies.

L'Alcalde contestà també lo mateix de l'altre dia, se promogué algun diàlec pintoresc i passà la proposició a la Comissió corresponent, el dictamen de la qual donarà lloc probablement en la vinenta sessió a altre llarc i pesat debat.

Ciudadans, paciència.

Noves

Tenim notícies de que en breu apareixerà en aquesta ciutat una important i luxosa revista ilustrada, dedicada a les Arts, Ciències, Literatura i a la informació gràfica dels fets més importants que ocorrin a Tarragona.

Se publicarà una vegada cada més i estarà redactada en català, col·laborant-hi coneguts escriptors tarragonins i de fóra.

Per endavant felicitem als organitzadors de la nova revista i creiem inútil el dirlos-hi que els hi desitjem un bon èxit.

Aquesta nit se celebrarà en el Centre Català una vetllada teatral, posantse en escena la comedia «L'ànima en pena» i estrenantse el juguet còmic «Una broma aprofitada» del que n'es autor nostre amic en Rossend Melic.

La nostra Joventut Nacionalista Republicana està organitzant una vetllada política-literaria per a solemnizar la constitució de tan important agrupació.

Probablement la festa se celebrarà el diumenge vinent, en el Teatre principal.

En nostre número pròxim donarem tots els detalls de l'acte en preparació, en el que hi pendran part prestigiosos elements del nostre partit.

La comissió organitzadora dels balls de Carnaval de l'Ateneu de Tarragona, ens diu que han quedat ultimats els treballs preparatius per a la propera temporada, havent-se contractat una important i acreditada orquesta per a amenisar-los.

El nombre dels abonats inscrits es ja important, lo que fa creure que amb l'entusiasme que regna entre la jovenalla de l'Ateneu, serà aquesta temporada una de les més lluides, ja que la comissió té en projecte varis balls extraordinaris que cridaràn de bó de bó l'atenció.

Se'ns prega l'inserció de les següents ratlles:
En la junta general celebrada el dia 13 del actual en la societat «Tarragono Esperanta», se acordà per unanimitat no reconeixer ni adherirse a la suposta «Liga esperantista de la provincia de Tarragona» per estar ilegalment constituída, doncs a la reunió de delegats dels grupus o societats esperantistes de la provincia que va tindre lloc a Reus el pròxim passat diumenge, hi assistiren delegats de grupus que no existeixen, lo que se ha pogut comprovar després.

IBARRA Y C. S. en C.-SEVILLA

LINIA REGULAR DE GRANS VAPORS

Tots els dijous sortida fixa del port de **Tarragona** per a Valencia, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Cádiz (admetent càrrega per a Ayamonte i Illa Cristina), Huelva, Sevilla, Vigo, Villagarcía, Carril, Coruña, Ferrol, Avelés, Santander, Bilbao, Pasages i San Sebastián.—Servei ràpid eventual per a Galícia i Nord d'Espanya amb escales a Valencia, Alacant, Málaga, Sevilla, Vigo, Coruña, Santander i Bilbao, empleant solsament **catorze dies** en el viatge.—S'expedeix coneixement directe per a Luarda i Sant Esteve Pravia amb trasbort al vapor **Luarda núm. 3** y per a Dunkerque als vapors de la Companyia Francesa **Denain & d'Anzin**.
Viatges extraordinaris a Palma de Mallorca.—Unic servei fíxo i setmanal per a Cete i Marsella tots els divendres.

PRÓCSIMES SORTIDES

PER A LA COSTA D'ESPANYA

Janer 15 "Cabo San Martín"
" 22 "Cabo San Vicente"
" 29 "Cabo Peñas"
Febrer 5 "Cabo Corona"
" 12 "Cabo Toriñana"

PER A CETTE I MARSELLA

Janer 16 "Cabo Peñas"
" 23 "Cabo Corona"
" 30 "Cabo Toriñana"
Febrer 6 "Cabo San Antonio"
" 13 "Cabo Santa Pola"

Per a més informes, a son consigratari **EN MARIAN PERES**, carrer Real, 32.-Telefon 45

C.^a de Seguros Generales de Dusseldorf
Segurs de transports
La New-York, de New-York
Companyia de segurs sobre la vida
L'UNION, de París
Companyia de segurs contra incendis.
L'Assicuratrice Italiana, de Milan
Companyia de segurs contra accidents.
La Continentale, de Mannheim
Segurs de transports.

Passeig de Colon, 11 i 12, Barcelona

SUBDIRECTOR A. TARRAGONA

Macià Mallol Bosch, carrer de Mar, 1

Societat de socors mutuels
TARRAGONA I SA PROVINCIA
dels cassos de malaltia, vellesa, invalidesa, viudetat i mort
Inscripta en el Govern Civil i en la Comisaría general de Segurs, segons mana la Llei.
Director facultatiu: **Dr. Rabadá**
Per a més informes dirigir-se al domicili social:
Rambla St. Joan, 75, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7

CLÍNICA Y CONSULTORI PER A LES MALALTIES DE LA DONA

Vies urinaries, Cirurgia operatoria, parts, electroterapia i análisis micro químic d'orina i productes patològics.—Sero Reacció de Wassermann.—Aplicació del 606

Baix la direcció del Dr. Rabadá

Ex intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Metge de les Cases de Socors de Barcelona

Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7.—Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit.—Per a'ls pobres, franca, dilluns, dimecres i dissapte de 12 i mitja a 1 i mitja.

Rambla de Sant Joan, 75, principal.—TARRAGONA

FRANCISCO POTAU

Calçat fet
i a la mà

Rambla de Sant Joan, 52

MAGATZEM DE FERRETERIA FUMISTERIA I QUINCALLA

Eines de totes classes.—Objectes per a regalos.—Articles per a magatzems de vins i olis

Macià Mallol Bosch, Carrer de Sant Agusti, 9

PAPERERIA I EFECTES D'ESCRITORI

— DE —

JOAN M. PIÑOL

Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181

Gran assortit en llibres ratllats de totes menes i tamany.
Escribanies, Plumes Stilogràfiques, pesa-cartes, copiadors, etc.
Gran novetat en pitja papers amb rellotje veritat.
Postals de totes menes i àlbums per a les meteixes.

PREUS SUMAMENT BARATOS

FITER Enciclopedia moderna catalana.—Edició Galach

Léxic Català.—Divulgació de termes tècnics, científics, d'arts i oficis.—Antecedents del ordre històric i geogràfic.—Observacions tecnològiques conexas ab els coneixements artístics, científics i literaris.—Biografies.
Obra que ha merescut grans elogis de un aplec de catalans il·lustres.
Cinc volums; presentació esmerada; planxes en relleu or; obra genuïnament catalana.—Venda a plassos (38 ptes.) al comptat (35 ptes.)—Present de un moble simbòlic.

Diccionaris de totes les llengües: Català, Castellà, Espanyol Francés i Francés-Espanyol, Anglès Espanyol i Espanyol Anglès.—**Pal·las**, última paraula en aquesta mena de publicacions.—**Diccionar. de Laousse**.
Venda y subscripció de tota mena de diaris y revistes espanyoles y extrangeres: **Centre de Suscripcions de Joan Munté, Kioscos Rambla St. Joan y Rambla St. Carles**.

Fabricació especial
de sabó de moltes classes
d'oli d'oliva i de coco

J. Monserrat

Gobernador Gonzalez, 16 i 18

MOSTELLE

— (RAIMOST) —

SUC DE RAIMS SENSE ALCOOL

The Grape Juice C.^o L.^d
Londres i Tarragona

El Vermouth més higiènic
Un exelent refresc
El millor aliment en les malalties i convalescència.
Se ven per tot arrèu